

DREPT CIVIL

Teoria generală a obligațiilor

Curs universitar

Conf. univ. dr.

CRISTINA ELISABETA ZAMȘA

Universitatea din București,

Facultatea de Drept

Ediția a 3-a, revizuită și adăugită

Editura

Hamangiu

CUPRINS

TITLUL I. NOȚIUNEA DE OBLIGAȚIE. CLASIFICAREA OBLIGAȚIILOR	1
Capitolul I. Prezentarea noțiunii de obligație civilă	1
<i>Secțiunea 1. Aspecte introductive</i>	1
§1. Considerații generale. Reglementare	1
§2. Sensurile și definiția doctrinară a noțiunii de obligație	2
§3. Elementele raportului juridic de obligație. Valența structurală și funcțională a elementelor	4
3.1. Subiectele (sau părțile) raportului juridic de obligație	4
3.2. Conținutul raportului juridic de obligație	6
3.3. Obiectul raportului juridic de obligație	6
§4. Rolul sancțiunii în cadrul raportului juridic obligațional	11
<i>Secțiunea a 2-a. Noțiunea de obligație (contractuală) și noțiunea de îndatorire comportamentală</i>	14
§1. Criteriile de delimitare a unei obligații contractuale	14
§2. Obligația legală (îndatorirea comportamentală) de bună-credință	15
§3. Obligațiile care decurg din completarea contractului	16
§4. Categoriile de obligații contractuale. Obligații primare și obligații secundare	17
Capitolul II. Clasificarea obligațiilor	19
<i>Secțiunea 1. Clasificarea obligațiilor în funcție de izvoare</i>	19
<i>Secțiunea a 2-a. Clasificarea obligațiilor în funcție de obiect</i>	19
§1. Obligații de a da, de a face, de a nu face	20
§2. Obligații de rezultat (determinate) și obligații de mijloace (de prudență și diligență)	22
§3. Obligații în natură și obligații monetare sau pecuniare	25
<i>Secțiunea a 3-a. Clasificarea obligațiilor în funcție de criteriul sancțiunii</i>	26
<i>Secțiunea a 4-a. Clasificarea obligațiilor în funcție de opozabilitatea lor</i>	30
TITLUL II. IZVOARELE OBLIGAȚIILOR	31
Capitolul I. Actul juridic ca izvor de obligații. Contractul. Actul juridic unilateral generator de obligații	32
<i>Secțiunea 1. Contractul, principalul izvor de obligații. Considerații generale</i>	32
§1. Definiție legală. Prezentarea noțiunii	32

§2. Fundamentul contractului. Avântul, decăderea și reconsiderarea tezei autonomiei de voință _____	34
2.1. Avântul autonomiei de voință _____	34
2.2. Decăderea autonomiei de voință _____	35
2.3. Reconsiderarea principiului autonomiei de voință _____	39
<i>Secțiunea a 2-a. Principiile guvernatoare ale contractului.</i>	
<i>Principiul libertății contractuale. Principiul buneii-credințe _____</i>	<i>40</i>
§1. Considerații generale _____	40
§2. Principiul libertății contractuale _____	40
§3. Principiul buneii-credințe în materie contractuală _____	43
<i>Secțiunea a 3-a. Clasificarea contractelor _____</i>	<i>44</i>
§1. Clasificarea contractelor în funcție de conținut. Contracte sinalagmatice și contracte unilaterale _____	44
§2. Clasificarea contractelor în funcție de scopul urmărit. Contracte cu titlu oneros și contracte cu titlu gratuit _____	47
§3. Clasificarea contractelor în funcție de criteriul formei. Contracte consensuale, solemne, reale _____	50
§4. Clasificarea contractelor în funcție de efectele produse _____	50
§5. Clasificarea contractelor în funcție de modul (durata) de executare _____	51
§6. Clasificarea contractelor în funcție de nominalizarea lor în legislația civilă _____	51
§7. Clasificarea contractelor în funcție de criteriul libertății părților de a negocia. Contracte negociate, de adeziune și obligatorii _____	52
§8. Clasificarea contractelor în funcție de corelația dintre ele _____	54
<i>Secțiunea a 4-a. Încheierea contractelor _____</i>	<i>55</i>
§1. Considerații generale _____	55
§2. Încheierea contractului prin mecanismul negocierilor _____	56
2.1. Clasificarea negocierilor _____	56
2.2. Libertăți și îngrădiri în realizarea acordului de voință prin negociere. Obligațiile partenerilor de negociere _____	57
2.2.1. Principiul libertății de a contracta _____	57
2.2.2. Buna-credință _____	58
2.2.3. Obligația de confidențialitate _____	59
2.2.4. Obligația de informare _____	59
2.2.5. Obligația de a se informa _____	61
§3. Încheierea contractului prin mecanismul ofertei de a contracta și al acceptării _____	62
3.1. Oferta de a contracta _____	62
3.1.1. Noțiune. Natură juridică _____	62
3.1.2. Condiții de valabilitate _____	63
3.1.3. Forța obligatorie a ofertei _____	64
3.1.4. Retragerea și caducitatea ofertei _____	67

3.1.5. Natura juridică a ofertei de a contracta. Concluzii.	
Delimitarea de noțiuni asemănătoare	67
3.2. Acceptarea	69
3.2.1. Noțiune. Natură juridică	69
3.2.2. Condițiile de valabilitate	70
3.2.3. Momentul și locul încheierii contractului	71
§4. Încheierea contractului prin mecanismul promisiunilor	
de a contracta	72
4.1. Considerații introductive	72
4.2. Promisiunea de a contracta	72
4.3. Pactul de opțiune	76
<i>Secțiunea a 5-a. Interpretarea contractului</i>	77
§1. Considerații generale	77
§2. Reguli de interpretare	78
Capitolul II. Efectele contractului	81
<i>Secțiunea 1. Aspecte introductive</i>	81
§1. Considerații generale. Noțiunile de obligatoriu și obligațional	81
§2. Identificarea principiilor efectelor contractului	82
<i>Secțiunea a 2-a. Principiul forței obligatorii</i>	84
§1. Reglementare	84
§2. Fundamentul obligativității contractului	85
§3. Excepțiile de la principiul obligativității	87
3.1. Impreviziunea contractuală	88
3.1.1. Prezentare generală	88
3.1.2. Fundamentul impreviziunii	91
3.1.3. Domeniul de aplicare a impreviziunii	92
3.1.4. Condițiile impreviziunii	93
3.1.5. Efectele impreviziunii. Revizuirea contractului	97
3.2. Denunțarea unilaterală a contractelor	100
3.2.1. Denunțarea unilaterală convențională	100
3.2.2. Denunțarea unilaterală legală, excepție de la principiul forței obligatorii	101
<i>Secțiunea a 3-a. Principiul relativității efectelor contractului</i>	102
§1. Enunțarea principiului relativității. Relativitatea și obligativitatea contractului	102
§2. Domeniul de aplicare a principiului relativității	103
§3. Excepții de la principiul relativității	106
3.1. Promisiunea faptei altuia, excepție aparentă de la principiul relativității	107
3.1.1. Noțiune. Prezentare generală	107
3.1.2. Efectele promisiunii faptei altuia	109

3.2. Stipulația pentru altul _____	109
3.2.1. Noțiune. Natură juridică _____	109
3.2.2. Condițiile stipulației pentru altul _____	110
3.2.3. Efectele stipulației pentru altul _____	111
<i>Secțiunea a 4-a. Principiul opozabilității efectelor contractului</i> _____	113
§1. Prezentarea principiului opozabilității contractului față de terți _____	113
§2. Componentele principiului opozabilității _____	114
§3. Excepțiile de la principiul opozabilității contractului _____	115
§4. Simulația, excepție de la principiul opozabilității față de terți a contractului _____	115
4.1. Prezentare generală. Noțiune _____	115
4.2. Tipuri de simulație _____	116
4.3. Structura și condițiile simulației _____	117
4.4. Efectele simulației _____	118
4.5. Sancțiunile în cazul simulației _____	120
4.6. Domeniul de aplicare a simulației _____	120
4.7. Acțiunea în declararea simulației. Proba simulației _____	120
<i>Secțiunea a 5-a. Efectele specifice contractelor sinalagmatice</i> _____	122
§1. Excepția de neexecutare _____	122
1.1. Noțiunea excepției de neexecutare. Domeniul de aplicație _____	122
1.2. Condițiile excepției de neexecutare _____	124
1.3. Efectele excepției de neexecutare _____	126
§2. Rezoluțiunea, rezilierea și reducerea prestațiilor _____	126
2.1. Natura juridică a rezoluțiunii și rezilierii. Domeniu de aplicație _____	126
2.2. Condițiile rezoluțiunii _____	128
2.3. Moduri de operare a rezoluțiunii _____	130
2.3.1. Rezoluțiunea judiciară _____	130
2.3.2. Rezoluțiunea unilaterală. Declarația de rezoluțiune _____	132
2.3.3. Pactele comisorii _____	133
2.4. Aplicabilitatea rezoluțiunii și rezilierii în cazul nerespectării obligației de executare cu bună-credință a contractelor. Distincția necesară între comportamentul creditorului și cel al debitorului _____	134
2.5. Efectele rezoluțiunii și ale rezilierii _____	136
2.6. Reducerea prestațiilor _____	137
2.6.1. Noțiune _____	137
2.6.2. Condițiile reducerii prestației creditorului _____	137
§3. Riscul contractului _____	138
3.1. Noțiune _____	138
3.2. Riscul contractului translativ de proprietate. <i>Res perit debitori</i> _____	139
3.3. Suportarea riscului în cazul punerii în întârziere a creditorului obligației de predare. <i>Res perit creditori</i> _____	139

<i>Secțiunea a 6-a. Încetarea contractului</i> _____	140
§1. Cauzele de încetare a contractului _____	140
§2. Efectele încetării contractului _____	141
Capitolul III. Actul juridic unilateral, izvor de obligații _____	143
<i>Secțiunea 1. Noțiune. Actul unilateral și actul unilateral cauzator de obligații</i> _____	143
<i>Secțiunea a 2-a. Promisiunea unilaterală</i> _____	145
<i>Secțiunea a 3-a. Promisiunea publică de recompensă</i> _____	147
Capitolul IV. Faptul juridic licit _____	148
<i>Secțiunea 1. Noțiunea faptului juridic licit. Prezentare generală</i> _____	148
<i>Secțiunea a 2-a. Gestiuinea intereselor altei persoane</i> _____	149
§1. Noțiune _____	149
§2. Condițiile gestiunii _____	150
§3. Efectele gestiunii _____	152
3.1. Obligațiile gerantului _____	152
3.2. Obligațiile geratului _____	153
<i>Secțiunea a 3-a. Plata nedatorată</i> _____	154
§1. Noțiune _____	154
§2. Condițiile plății nedatorate _____	155
§3. Limitele plății nedatorate _____	157
§4. Efectele plății nedatorate _____	157
<i>Secțiunea a 4-a. Îmbogățirea fără justă cauză</i> _____	158
§1. Noțiune _____	158
§2. Condițiile îmbogățirii fără justă cauză _____	158
§3. Efectele îmbogățirii fără justă cauză _____	160
Capitolul V. Faptul juridic ilicit. Răspunderea civilă delictuală _____	162
<i>Secțiunea 1. Răspunderea civilă delictuală. Aspecte generale</i> _____	162
§1. Noțiunea răspunderii civile delictuale. Comparația cu răspunderea penală _____	162
§2. Relația dintre răspunderea delictuală și răspunderea contractuală. Răspundere delictuală sau extracontractuală _____	165
§3. Comparația dintre răspunderea delictuală și răspunderea contractuală _____	167
§4. Chestiunea cumului celor două forme de răspundere _____	168
§5. Felurile răspunderii delictuale _____	170
<i>Secțiunea a 2-a. Răspunderea delictuală pentru fapta proprie</i> _____	170
§1. Reglementare _____	170
§2. Condițiile răspunderii delictuale pentru fapta proprie _____	171
2.1. Fapta ilicită _____	171
2.1.1. Noțiune _____	171

2.1.2. Cauzele care înlătură caracterul ilicit al faptei _____	173
2.1.3. Abuzul de drept, formă specială de faptă ilicită _____	178
2.2. Prejudiciul _____	181
2.2.1. Noțiunea de prejudiciu _____	181
2.2.2. Clasificarea prejudiciilor _____	183
2.2.3. Condițiile (caracterele) prejudiciului reparabil _____	189
2.3. Raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită și prejudiciu _____	194
2.3.1. Noțiune. Tipuri de raporturi de cauzalitate _____	194
2.3.2. Determinarea raportului de cauzalitate în situații complexe _____	195
2.3.3. „Cauzele exoneratoare de răspundere”, conform Codului civil. Situațiile de înlăturare a raportului causal _____	196
2.4. Vinovăția (vina) celui care a cauzat prejudiciul _____	200
2.4.1. Noțiune _____	200
2.4.2. Consecințe ale lipsei discernământului. Obligația de indemnizare a victimei _____	202
§3. Răspunderea delictuală pentru fapta proprie a persoanei juridice _____	203
3.1. Reglementare. Domeniu de aplicare _____	203
3.2. Condiții _____	204
3.3. Efecte _____	204
<i>Secțiunea a 3-a. Răspunderea pentru fapta altei persoane</i> _____	205
§1. Răspunderea pentru faptele prejudiciabile săvârșite de minori sau de persoanele majore aflate sub tutelă specială/consiliere judiciară _____	205
1.1. Reglementare. Domeniu de aplicare _____	205
1.2. Fundamentarea răspunderii _____	207
1.2.1. Fundamentarea răspunderii părinților (tutorei minorului) pentru faptele prejudiciabile săvârșite de minori _____	207
1.2.2. Fundamentarea răspunderii altor persoane pentru faptele săvârșite de minori (cadre didactice, meșteșugari etc.) _____	208
1.3. Condițiile răspunderii _____	208
1.4. Efectele răspunderii _____	209
1.5. Exonerarea de răspundere pentru fapta minorului/majorului sub tutelă specială sau consiliere judiciară _____	210
§2. Răspunderea comitenților pentru faptele prejudiciabile săvârșite de prepușii lor în funcțiile încredințate _____	210
2.1. Reglementare. Domeniu de aplicare _____	210
2.2. Fundamentarea răspunderii comitentului _____	212
2.3. Condițiile răspunderii comitentului _____	213
2.4. Efectele răspunderii comitentului _____	215
2.5. Exonerarea de răspundere a comitentului _____	216

§3. Corelația formelor de răspundere pentru fapta altei persoane _____	217
3.1. Corelația dintre răspunderea părinților și răspunderea altor persoane care au obligația de supraveghere (cadrele didactice) _____	217
3.2. Corelația răspunderii comitentului cu alte forme de răspundere pentru altul _____	218
<i>Secțiunea a 4-a. Răspunderea pentru animale, lucruri și edificii</i> _____	218
§1. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de animale _____	218
1.1. Reglementare. Domeniu de aplicare _____	218
1.2. Fundamentarea răspunderii _____	221
1.3. Condițiile răspunderii _____	221
1.4. Efectele răspunderii _____	221
1.5. Exonerarea de răspundere _____	222
§2. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de lucruri, în general _____	223
2.1. Reglementare. Domeniu de aplicare _____	223
2.2. Fundamentarea răspunderii _____	225
2.3. Condițiile răspunderii. Cazuri similare _____	225
2.4. Efectele răspunderii _____	226
2.5. Exonerarea de răspundere _____	226
§3. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de ruina edificiului _____	227
3.1. Reglementare. Domeniu de aplicare _____	227
3.2. Fundamentarea răspunderii _____	228
3.3. Condițiile răspunderii _____	228
3.4. Efectele răspunderii _____	229
3.5. Exonerarea de răspundere _____	229
§4. Răspunderea pentru prejudiciul cauzat de căderea sau aruncarea unui lucru dintr-un imobil _____	230
4.1. Reglementare. Domeniu de aplicare _____	230
4.2. Fundamentarea răspunderii _____	230
4.3. Condițiile răspunderii _____	231
4.4. Efectele răspunderii _____	231
4.5. Exonerarea de răspundere _____	231
§5. Corelații între formele de răspundere _____	232
<i>Secțiunea a 5-a. Forme de răspundere civilă reglementate în legislația conexă Codului. Răspunderea civilă profesională</i> _____	232
§1. Prezentarea formelor de răspundere civilă specială _____	232
§2. Răspunderea civilă a personalului medical _____	234
§3. Răspunderea civilă a avocatului _____	238
§4. Răspunderea civilă a notarului public _____	239
<i>Secțiunea a 6-a. Specificul raportului obligațional delictual. Repararea prejudiciilor</i> _____	242
§1. Noțiunea de raport obligațional delictual _____	242

§2. Repararea prejudiciilor. Acțiunea civilă în justiție _____	245
2.1. Căi de valorificare a dreptului la repararea prejudiciilor _____	245
2.2. Regimul acțiunii în răspundere civilă delictuală _____	246
2.2.1. Considerații generale privind acțiunea civilă. Părțile acțiunii civile _____	246
2.2.2. Caracterul hotărârii judecătorești. Calculul dobânzii legale penalizatoare _____	248
2.2.3. Dovada condițiilor răspunderii civile delictuale _____	250
2.2.4. Repararea prejudiciilor _____	252
2.2.4.1. Principii și reguli în repararea prejudiciilor _____	252
2.2.4.2. Particularitățile reparării prejudiciilor nepatrimoniale _____	257
2.2.5. Prescripția dreptului la acțiunea în repararea prejudiciului _____	261
TITLUL III. EFECTELE OBLIGAȚIILOR _____	263
Capitolul I. Considerații generale _____	263
<i>Secțiunea 1. Prezentarea efectelor obligațiilor _____</i>	<i>263</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Principiul executării în natură a obligațiilor _____</i>	<i>264</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Tipuri de executare a obligației civile _____</i>	<i>264</i>
Capitolul II. Plata _____	266
<i>Secțiunea 1. Aspecte generale privind plata _____</i>	<i>266</i>
§1. Noțiunea, temeiul și funcțiile plății _____	266
§2. Natura juridică a plății _____	267
<i>Secțiunea a 2-a. Condițiile plății _____</i>	<i>268</i>
§1. Condițiile de valabilitate referitoare la subiectele plății _____	268
1.1. Cine poate face plata? Categoria <i>solvensului</i> _____	268
1.1.1. Condițiile solvensului _____	270
1.2. Cine poate primi plata? Categoria <i>accipiensului</i> _____	271
1.2.1. Caz particular: plata făcută unui creditor aparent. Condiții și consecințe _____	272
§2. Condițiile de valabilitate referitoare la obiectul plății _____	273
2.1. Principiile plății indiferent de obiectul obligației _____	273
2.1.1. Principiul indivizibilității plății _____	273
2.1.2. Principiul imputației plății _____	274
2.2. Diligența cerută în executarea obligațiilor. Criteriul bunului proprietar _____	275
2.3. Valabilitatea plății în funcție de obiectul obligației _____	277
2.3.1. Obligația de a da un bun individual determinat (obligația de a strămuta proprietatea) _____	277
2.3.2. Obligația de a da bunuri de gen _____	279

2.3.3. Obligația de a da o sumă de bani _____	279
2.3.4. Obligația de a preda un bun individual determinat _____	280
2.3.5. Obligația de a constitui o garanție _____	281
<i>Secțiunea a 3-a. Locul, data și dovada plății _____</i>	<i>282</i>
§1. Locul plății _____	282
§2. Data plății _____	282
§3. Dovada plății _____	283
§4. Cheltuielile plății _____	285
<i>Secțiunea a 4-a. Punerea în întârziere a creditorului de către debitor _____</i>	<i>285</i>
§1. Justificarea punerii în întârziere a creditorului _____	285
§2. Reglementarea cazurilor de punere în întârziere a creditorului _____	285
§3. Etapele punerii în întârziere a creditorului _____	286
§4. Alte drepturi ale debitorului _____	287
<i>Secțiunea a 5-a. Buna-credință în executarea obligațiilor contractuale _____</i>	<i>288</i>
§1. Rolul bune-credințe în materia contractului _____	288
§2. Buna-credință a debitorului _____	289
§3. Buna-credință a creditorului _____	290
Capitolul III. Executarea silită a obligațiilor civile _____	292
<i>Secțiunea 1. Considerații generale privind neexecutarea obligațiilor. Mijloacele juridice ale creditorului _____</i>	<i>292</i>
§1. Conceptualizarea consecințelor neexecutării: sancțiuni, mijloace juridice sau remedii _____	292
§2. Drepturile (mijloacele juridice) ale creditorului în caz de neexecutare a obligațiilor _____	294
2.1. Enumerarea drepturilor creditorului în caz de neexecutare a obligațiilor _____	294
2.2. Prezentarea condițiilor generale de activare a mijloacelor juridice ale creditorului _____	295
§3. Condițiile generale ale drepturilor creditorului în caz de neexecutare a obligațiilor civile _____	295
3.1. Condiția generală a neexecutării fără justificare a obligației civile _____	295
3.1.1. Noțiunea de neexecutare fără justificare _____	295
3.1.2. Neimputabilitatea față de creditor a neexecutării obligației de către debitor _____	296
3.2. Condiția generală a punerii debitorului în întârziere _____	297
3.2.1. Importanța și rolul punerii în întârziere _____	297
3.2.2. Sensurile și funcțiile punerii în întârziere _____	298
3.2.3. Modurile punerii în întârziere: regula și derogările _____	298
3.2.4. Efectele punerii în întârziere. Termenul suplimentar de executare. Celelalte efecte _____	300

<i>Secțiunea a 2-a. Executarea silită în natură a obligațiilor</i>	302
§1. Prezentare generală	302
1.1. Noțiune. Reglementare	302
1.2. Prioritatea executării silite în natură	303
§2. Condițiile, conținutul și limitele dreptului la executarea silită în natură	304
§3. Executarea silită în natură a obligațiilor de a da	306
§4. Executarea silită în natură a obligațiilor de a face	308
4.1. Sediul legal și domeniul de aplicație. Obligațiile de a face <i>intuitu personae</i>	308
4.2. Caz particular: executarea obligației de a face constând în predarea unui bun	309
4.3. Modalitățile specifice de executare a obligațiilor de a face, potrivit art. 1528 din Codul civil	310
§5. Executarea silită a obligațiilor de a nu face	311
5.1. Particularitățile executării silite în natură a obligațiilor de a nu face	311
5.2. Executarea obligației de a nu face în contextul art. 1529 din Codul civil	311
<i>Secțiunea a 3-a. Executarea prin echivalent a obligațiilor. Regimul daunelor-interese. Răspunderea contractuală</i>	312
§1. Noțiunea executării prin echivalent. Regimul juridic al daunelor-interese, în contextul art. 1516 din Codul civil	312
1.1. Considerații generale	312
1.2. Clasificarea daunelor-interese. Relația dintre daunele-interese și celelalte mijloace juridice ale creditorului	313
§2. Executarea prin echivalent (daunele-interese) și răspunderea contractuală	315
2.1. Daunele-interese și rolul lor de manifestare a răspunderii contractuale	315
2.2. Funcțiile răspunderii contractuale	316
2.3. Formele răspunderii contractuale	317
§3. Condițiile acordării daunelor-interese în materie contractuală	318
3.1. Prezentarea condițiilor acordării daunelor-interese	318
3.2. Condiția generală a faptei ilicite contractuale (neexecutarea fără justificare a unei obligații contractuale)	319
3.2.1. Noțiune	319
3.2.2. Cauzele de neexecutare justificată a obligației contractuale	320
3.2.3. Dovada neexecutării obligației	320
3.3. Condiția generală a prejudiciului	321
3.3.1. Noțiune	321
3.3.2. Probarea (cuantumului) prejudiciului patrimonial	322

3.4. Condiția generală a raportului de cauzalitate între neexecutarea fără justificare a obligației și prejudiciu _____	323
3.5. Condiția generală a vinovăției debitorului _____	324
3.5.1. Formele de vinovăție a debitorului _____	324
3.5.2. Regimul probator al vinovăției debitorului _____	325
3.5.3. Neexecutarea culpabilă și neexecutarea fără justificare _____	325
3.6. Condiția de exercițiu privind inexistența unei convenții de nerăspundere _____	326
§4. Evaluarea daunelor-interese _____	328
4.1. Evaluarea judiciară a daunelor-interese _____	328
4.1.1. Principiul reparării integrale a prejudiciului _____	328
4.1.2. Regula reparării prejudiciului previzibil _____	332
4.1.3. Regula reparării prejudiciului direct și necesar, limită a principiului reparării integrale _____	333
4.1.4. Prejudiciul imputabil creditorului, limită a principiului reparării integrale _____	334
4.2. Evaluarea legală a daunelor-interese _____	334
4.2.1. Domeniu de aplicare _____	334
4.2.2. Evaluarea legală a daunelor moratorii în cazul obligațiilor bănești _____	335
4.2.3. Modalități de evaluare a daunelor moratorii în cazul obligațiilor de a face. Evaluarea legală _____	337
4.3. Evaluarea convențională a daunelor-interese _____	339
4.3.1. Clauza penală _____	339
a) Noțiune. Domeniu. Caractere juridice _____	339
b) Condițiile invocării clauzei penale _____	341
c) Chestiunea cumulului clauzei penale _____	341
d) Mutabilitatea clauzei penale. Reductibilitatea clauzei penale _____	342
4.3.2. Arvuna _____	343
a) Noțiune. Feluri. Caractere juridice _____	343
b) Arvuna confirmatorie _____	344
c) Arvuna penalizatoare _____	344
<i>Secțiunea a 4-a. Mijloacele de protecție a drepturilor creditorului _____</i>	<i>345</i>
§1. Măsurile conservatorii. Prezentarea mijloacelor de protecție a drepturilor creditorului _____	345
§2. Acțiunea oblică _____	347
2.1. Noțiunea și natura juridică a acțiunii oblice _____	347
2.2. Domeniul de aplicație al acțiunii oblice _____	347
2.3. Condițiile acțiunii oblice _____	348
2.3.1. Condiții cu privire la creanță _____	349
2.3.2. Condiții cu privire la debitor _____	349

2.3.3. Condiții cu privire la creditor	349
2.4. Prescripția extinctivă în materia acțiunii oblice	350
2.5. Efectele acțiunii oblice	350
2.5.1. Efectele acțiunii oblice față de creditori	350
2.5.2. Efectele acțiunii oblice față de debitorul pasiv/neglijent	351
§3. Acțiunea revocatorie	351
3.1. Noțiunea și natura juridică a acțiunii revocatorii	351
3.2. Domeniul de aplicație al acțiunii revocatorii	352
3.3. Condițiile acțiunii revocatorii	354
3.3.1. Condiția prejudiciului suferit de creditor ca urmare a încheierii actului juridic de către debitor	354
3.3.2. Condiția fraudei debitorului	354
3.3.3. Condiția complicității terțului la fraudă	355
3.3.4. Condiții privitoare la creanță	356
3.4. Prescriptibilitatea acțiunii revocatorii	357
3.5. Efectele acțiunii revocatorii	357
3.5.1. Efectele acțiunii revocatorii față de creditori	358
3.5.2. Drepturile terțului față de bunul – obiect al actului juridic declarat inopozabil	358

TITLUL IV. MODALITĂȚILE OBLIGAȚIILOR.

OBLIGAȚIILE COMPLEXE _____ 361

Capitolul I. Introducere _____ 361

Secțiunea 1. Considerații generale. Reglementare. Clasificări _____ 361

Secțiunea a 2-a. Categoriile de obligații: pure și simple, simple, afectate de modalități _____ 362

Capitolul II. Obligațiile afectate de modalități _____ 364

Secțiunea 1. Obligația condițională _____ 364

§1. Prezentarea condiției, modalitate a obligației.
Delimitări conceptuale _____ 364

§2. Clasificarea condițiilor. Condiția suspensivă și condiția rezolutorie _____ 366

§3. Efectele condiției suspensive _____ 369

§4. Efecte condiției rezolutorii _____ 371

Secțiunea a 2-a. Termenul _____ 372

§1. Prezentarea termenului, modalitate a obligației.
Clasificări _____ 372

§2. Clasificări. Termenul suspensiv și termenul extinctiv _____ 373

Capitolul III. Obligațiile plurale	375
<i>Secțiunea 1. Considerații generale. Clasificări</i>	375
<i>Secțiunea a 2-a. Pluralitatea de subiecte</i>	375
§1. Obligațiile divizibile	375
1.1. Noțiuni	375
1.2. Efectele obligațiilor divizibile	377
§2. Obligațiile indivizibile	378
2.1. Noțiune. Sursele indivizibilității	378
2.2. Efectele indivizibilității. Efecte comune pentru indivizibilitatea pasivă și activă	379
2.2.1. Efectele indivizibilității active	380
2.2.2. Efectele indivizibilității pasive	381
§3. Obligațiile solidare	382
3.1. Solidaritatea activă	383
3.1.1. Noțiune	383
3.1.2. Efectele solidarității active	383
3.2. Solidaritatea pasivă	385
3.2.1. Noțiune. Izvoare. Trăsături	385
3.2.2. Efectele solidarității pasive	386
§4. Raportul indivizibilitate-solidaritate	390
<i>Secțiunea a 3-a. Pluralitatea de obiecte</i>	391
§1. Obligațiile alternative	391
1.1. Noțiune	391
1.2. Executare	392
§2. Obligațiile facultative	393
2.1. Noțiune	393
2.2. Executare și stingere	394
TITLUL V. TRANSMISIUNEA ȘI TRANSFORMAREA OBLIGAȚIILOR	395
Capitolul I. Cesiunea de creanță	396
<i>Secțiunea 1. Reglementare. Noțiune. Domeniu de aplicație</i>	396
<i>Secțiunea a 2-a. Obiectul cesiunii de creanță. Felurile cesiunii de creanță</i>	398
<i>Secțiunea a 3-a. Condițiile cesiunii de creanță</i>	399
<i>Secțiunea a 4-a. Efectele cesiunii de creanță</i>	401
Capitolul II. Subrogația terțului în drepturile creditorului prin plata creanței (subrogația personală)	403
<i>Secțiunea 1. Noțiune. Feluri de subrogație personală</i>	403
<i>Secțiunea a 2-a. Subrogația convențională</i>	404
§1. Subrogația consimțită de creditor	404

§2. Subrogația consimțită de debitor _____	405
Secțiunea a 3-a. Subrogația legală _____	406
Secțiunea a 4-a. Efectele subrogației _____	407
Capitolul III. Preluarea datoriei _____	408
Secțiunea 1. Noțiune. Felurile preluării de datorie _____	408
Secțiunea a 2-a. Condițiile preluării de datorie _____	409
Secțiunea a 3-a. Efectele preluării de datorie _____	410
Capitolul IV. Cesiunea contractului _____	411
Secțiunea 1. Noțiune. Prezentare generală _____	411
Secțiunea a 2-a. Condițiile cesiunii de contract _____	412
Secțiunea a 3-a. Efectele cesiunii de contract _____	413
Capitolul V. Transformarea obligațiilor. Novația _____	415
Secțiunea 1. Noțiune. Felurile novației _____	415
Secțiunea a 2-a. Condițiile novației _____	417
Secțiunea a 3-a. Efectele novației _____	418
TITLUL VI. MODURILE DE STINGERE A OBLIGAȚIILOR.	
RESTITUIREA PRESTAȚIILOR _____	419
Capitolul I. Considerații generale. Clasificarea modurilor	
de stingere a obligațiilor _____	419
Capitolul II. Modurile de stingere a obligațiilor	
care implică realizarea creanței _____	421
Secțiunea 1. Compensația _____	421
§1. Noțiune. Clasificare _____	421
§2. Domeniul de aplicare _____	422
§3. Compensația legală _____	422
§4. Compensația judiciară și convențională _____	424
§5. Efectele compensației _____	425
Secțiunea a 2-a. Confuziunea _____	426
§1. Noțiune _____	426
§2. Condițiile și efectele confuziunii _____	426
Secțiunea a 3-a. Darea în plată _____	427
§1. Reglementare. Noțiune. Darea în plată de drept comun _____	427
§2. Condițiile dării în plată de drept comun _____	428
§3. Efectele dării în plată de drept comun _____	428
§4. Darea în plată specială (cedarea unei creanțe). Condiții	
de valabilitate _____	429

Capitolul III. Modurile de stingere a obligațiilor care exclud realizarea creanței	431
<i>Secțiunea 1. Remiterea de datorie</i>	431
§1. Noțiune. Clasificare	431
§2. Condițiile remiterii de datorie	432
§3. Efectele remiterii de datorie	433
<i>Secțiunea a 2-a. Imposibilitatea fortuită de executare</i>	433
§1. Noțiune. Condiții	433
§2. Efecte	435
Capitolul IV. Restituirea prestațiilor	437
<i>Secțiunea 1. Specificul raportului obligațional de restituire a prestațiilor fără temeii</i>	437
<i>Secțiunea a 2-a. Regimul restituirii prestațiilor</i>	438
§1. Cazurile de restituire a prestațiilor prevăzute în art. 1635 din Codul civil	438
§2. Regulile restituirii prestațiilor	439
§3. Acțiunea în restituirea plății sau prestației nedatorate	441
TITLUL VII. GARANTAREA OBLIGAȚIILOR	445
Capitolul I. Considerații generale	445
<i>Secțiunea 1. Sensurile noțiunii de garanție</i>	445
<i>Secțiunea a 2-a. Garanțiile speciale. Clasificare</i>	446
<i>Secțiunea a 3-a. Principiile materiei garanțiilor</i>	446
Capitolul II. Garanțiile personale	448
<i>Secțiunea 1. Considerații generale. Clasificarea garanțiilor personale</i>	448
<i>Secțiunea a 2-a. Fideiusiunea</i>	449
§1. Natură juridică. Trăsături. Condiții	449
§2. Domeniul de aplicare. Feluri de fideiusiune	451
§3. Efectele fideiusiunii	452
3.1. Efectele fideiusiunii între creditor și fideiutor	452
3.2. Efectele fideiusiunii față de debitorul principal	453
§4. Stingerea fideiusiunii	454
<i>Secțiunea a 3-a. Garanțiile autonome</i>	455
§1. Noțiune. Natura juridică a garanțiilor autonome: scrisoarea de garanție și scrisoarea de confort	455
§2. Principiul libertății formelor	458
§3. Autonomia sau autonomizarea	459
§4. Poziția creditorului – beneficiar	460
§5. Stingerea garanțiilor autonome	460

Capitolul III. Garanțiile reale	462
<i>Secțiunea 1. Privilegiile</i>	462
§1. Noțiune. Clasificare	462
§2. Concursul între creditorii privilegiați și ceilalți creditori	463
§3. Stingerea privilegiilor	464
<i>Secțiunea a 2-a. Ipoteca</i>	464
§1. Considerații generale	464
1.1. Noțiune. Bunuri care pot fi ipotecate	464
1.2. Caractere juridice generale ale dreptului de ipotecă	465
1.3. Felurile ipotecii	466
1.4. Efectele generale ale ipotecii	466
1.4.1. Efectele ipotecii față de debitor/constituitor	466
1.4.2. Efectele ipotecii față de creditor	467
1.4.3. Efectele ipotecii față de terții dobânditori ai imobilului ipotecat	467
§2. Ipoteca imobiliară	468
2.1. Obiectul ipotecii imobiliare	468
2.2. Ipoteca convențională imobiliară	468
2.3. Constituirea ipotecii imobiliare	469
2.4. Ipoteca legală imobiliară	470
2.5. Stingerea ipotecii imobiliare	471
<i>Secțiunea a 3-a. Gajul</i>	471
§1. Noțiune. Obiect	471
§2. Constituirea gajului. Caracterele contractului de gaj	472
§3. Exercițare	473
§4. Publicitate. Stingere	475
<i>Secțiunea a 4-a. Dreptul de retenție</i>	475
§1. Noțiune. Caractere juridice	475
§2. Condiții	477
§3. Domeniul de aplicare	478
§4. Aplicații ale dreptului de retenție	480
§5. Relația dintre dreptul de retenție și excepția de neexecutare	482
§6. Exercițarea și stingerea dreptului de retenție	483
BIBLIOGRAFIE	485